

I. Vrijednosti i načela

1. Mi, šefovi država i vlada, okupili smo se u sjedištu Ujedinjenih naroda u New Yorku od 6. do 8. rujna 2000, u zoru novoga milenija, da potvrdimo svoju vjeru u Organizaciju i njezinu Povelju kao neophodne temelje mirnijeg, bogatijeg i pravednijeg svijeta.
2. Konstatiramo da pored naših zasebnih odgovornosti za naša pojedinačna društva, imamo i kolektivnu odgovornost za očuvanje načela ljudskoga dostojanstva, jednakosti i pravičnosti na razini cijeloga svijeta. Kao vođe mi imamo obvezu prema svim ljudima svijeta, osobito prema onima najslabijima te osobito prema djeci svijeta kojima pripada budućnost.
3. Potvrđujemo svoje opredjeljenje za ciljeve i načela Povelje Ujedinjenih naroda koji su se pokazali trajnima i univerzalnima. Njihova su važnost i nadahnuće koje potiču porasli s jačanjem međusobnih veza i međuzavisnosti država i naroda.
4. Odlučni smo u tome da uspostavimo pravedan i trajan mir svuda u svijetu u skladu s ciljevima i načelima Povelje. Ponavljamo svoje opredjeljenje za potporu svim nastojanjima oko očuvanja suverene jednakosti svih država, poštivanja teritorijalne cjelovitosti i političke nezavisnosti, miroljubivoga rješavanja sporova u skladu s načelima pravednosti i međunarodnim pravom, prava na samoodređenje naroda koji su još pod kolonijalnom dominacijom i stranom okupacijom, nemiješanja u unutarnje stvari država, poštivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda, poštivanje ravnopravnosti svih bez obzira na rasu, spol, jezik ili vjeru, te međunarodne suradnje u rješavanju međunarodnih problema gospodarske, socijalne, kulturne ili humanitarne naravi.
5. Vjerujemo da je glavni izazov s kojim se danas suočavamo, osigurati da globalizacija postane pozitivnom snagom za sve ljude na svijetu. Globalizacija pruža velike mogućnosti, no njezine su prednosti trenutno vrlo nejednako iskorištene a troškovi nejednako raspodijeljeni. Konstatiramo da se zemlje u razvoju i zemlje s gospodarstvima u tranziciji suočavaju s posebnim poteškoćama u odgovoru na taj glavni izazov. Tako samo širokim i stalnim naporima za stvaranje zajedničke budućnosti na temelju zajedništva ljudskoga roda u svojoj njegovoj raznolikosti, globalizacija može obuhvatiti sve i biti pravična. Ti napori moraju uključivati strategije i mjere na globalnoj razini koje odgovaraju potrebama zemalja u razvoju i gospodarstava u tranziciji te se formuliraju i primjenjuju uz njihovo aktivno sudjelovanje.
6. Određene temeljne vrijednosti smatramo bitnima za međunarodne odnose u dvadesetprvome stoljeću. To su:
 - o **Sloboda.** Muškarci i žene imaju pravo živjeti i podizati svoju djecu u dostojanstvu, bez gladovanja i straha od nasilja, tlačenja ili nepravde. Demokratska uprava u kojoj je omogućeno sudjelovanje pučanstva i koja se temelji na njegovoj volji najbolje osiguravaju ta prava.
 - o **Ravnopravnost.** Nijednome pojedincu ni narodu ne smije se uskratiti mogućnost da se okoristi razvitkom. Jednaka prava i mogućnosti moraju se osigurati ženama i muškarcima.
 - o **Solidarnost.** S globalnim izazovima treba postupati tako da se troškovi i tereti pošteno raspodijele u skladu s temeljnim načelom pravičnosti i socijalne pravde. Oni koji trpe ili imaju najmanje koristi, zavređuju pomoć onih koji imaju najviše koristi.
 - o **Tolerancija.** Ljudi moraju poštovati jedni druge, u svekolikoj raznolikosti njihovih uvjerenja, kultura i jezika. Razlike unutar društava i između njih ne treba se bojati niti ih silom potiskivati, nego ih uvažavati kao

dragocjenost čovječanstva. Treba aktivno promicati kulturu mira i dijaloga među svim civilizacijama.

- **Poštovanje prema prirodi.** U upravljanju svim živućim vrstama i prirodnim resursima treba pokazati razboritost u skladu s postavkama samopodrživoga razvitka. Samo na taj način će neizmjerljivo bogatstvo koje nam pruža priroda biti očuvano i ostavljeno našem potomstvu. Aktualni obrasci proizvodnje i potrošnje koja nije samopodrživa moraju se promijeniti u interesu buduće dobrobiti nas i našega potomstva.
 - **Zajednička odgovornost.** Odgovornost za upravljanje svjetskim gospodarskim i društvenim razvitkom, kao i za otklanjanje prijetnji međunarodnome miru i sigurnosti, mora se dijeliti među narodima svijeta i biti ostvarivana multilateralno. Kao najuniverzalnija i najreprezentativnija organizacija na svijetu, Ujedinjeni narodi moraju odigrati središnju ulogu.
7. Da bismo mogli ostvariti ove zajedničke vrijednosti, odredili smo ključne ciljeve kojima pridajemo posebnu važnost.

II. Mir, sigurnost i razoružanje

8. Nećemo štedjeti napora da oslobodimo naše narode pošasti rata, bilo unutar država bilo između njih, koja je u proteklome desetljeću odnijela više od 5 milijuna života. Također ćemo nastojati eliminirati opasnosti koje predstavlja oružje za masovno uništavanje.
9. Stoga smo odlučni:
- da ćemo jačati poštivanje pravne države u međunarodnim i nacionalnim pitanjima te da ćemo, konkretno, osigurati poštivanje odluka Međunarodnoga suda pravde od strane država članica, u skladu s Poveljom Ujedinjenih naroda, u slučajevima u kojima su one stranke.
 - da ćemo Ujedinjene narode učiniti učinkovitijima u očuvanju mira i sigurnosti dajući im resurse i sredstva potrebna za sprečavanje sukoba, miroljubivo rješavanje sporova, uspostavu mira, učvršćivanje mira nakon sukoba i obnovu. U tom kontekstu bilježimo izvješće Okrugloga stola o mirovnim operacijama Ujedinjenih naroda⁽¹⁾ i molimo Opću skupštinu da ekspeditivno prouči njegove preporuke.
 - da jačamo suradnju između Ujedinjenih naroda i regionalnih organizacija, u skladu s odredbama Glave VIII Povelje.
 - da osiguramo provedbu međunarodnih ugovora od strane država članica na područjima poput kontrole naoružanja i razoružanja te međunarodnoga humanitarnoga prava i zakonodavstva o ljudskim pravima, te pozivamo sve države da razmotre potpisivanje i ratifikaciju Rimskoga statuta Međunarodnoga kaznenog suda⁽²⁾.
 - da poduzimamo koordinirane akcije protiv međunarodnoga terorizma te da čim prije pristupimo svim važećim međunarodnim konvencijama.
 - da udvostručimo svoje napore u ostvarivanju preuzetih obveza u sučeljavanju sa svjetskim problemom droga.
 - da intenziviramo naše napore u borbi protiv transnacionalnoga kriminala u svim njegovim dimenzijama, uključujući trgovinu kao i krijumčarenje ljudima i pranje novca.
 - da minimiziramo negativne učinke na nedužno pučanstvo gospodarskih sankcija Ujedinjenih naroda, da režime tih sankcija podvrgnemo redovitim revizijama i da eliminiramo negativne učinke sankcija na treće strane;
 - Da težimo eliminaciji oružja za masovno uništenje i lakog naoružanja, osobito nuklearnog oružja, te da ostavimo otvorene sve opcije za

- postizanje toga cilja, uključujući mogućnost sazivanja međunarodne konferencije za identificiranje načina za eliminiranje nuklearnih opasnosti.
- o da poduzmemo koordiniranu akciju za okončanje nezakonite trgovine kratkocijevnoga vatrenoga oružja i lakoga naoružanja, osobito na način da transfere oružja učinimo transparentnijima te podupirući regionalne mjere razoružanja, uzimajući u obzir preporuke nadolazeće Konferencije Ujedinjenih naroda o nezakonitoj trgovini kratkocijevnim vatrenim oružjem i lakim naoružanjem.
 - o da pozovemo sve države da razmotre pristupanje Konvenciji o zabrani korištenja, gomilanja, proizvodnje i transfera protupješačkih mina i njihovu uništenju⁽³⁾, kao i izmijenjenome i dopunjenome protokolu Konvencije o konvencionalnome naoružanju⁽⁴⁾.
10. Potičemo države članice na poštivanje primirja za vrijeme olimpijskih igara, individualno i kolektivno, sada i u buduće, te da podupru Međunarodni olimpijski odbor u njegovim nastojanjima oko promicanja mira i razumijevanja među ljudima kroz sport i olimpijski ideal.

III. Razvitak i iskorjenjivanje siromaštva

11. Nećemo štedjeti napora da svoje bližnje, muškarce, žene i djecu, oslobodimo bijednoga i dehumanizirajućega stanja krajnjega siromaštva kojemu je trenutno podvrgnuto više od milijarde ljudi. Obvezujemo se da ćemo pravo na razvitak učiniti stvarnošću za svakoga te da ćemo cijelu čovječanstvo osloboditi oskudice.
12. Stoga odlučujemo stvoriti okružje – kako na nacionalnoj tako i na svjetskoj razini – koje pogoduje razvitku i eliminiranju siromaštva.
13. Uspjeh u ostvarivanju tih ciljeva ovisi, između ostaloga, o dobrome upravljanju unutar svake od zemalja. On također ovisi o dobrome upravljanju na međunarodnoj razini i o transparentnosti financijskih, monetarnih i trgovinskih sustava. Naše je opredjeljenje otvoreni, pravičan, predvidljiv i nediskriminirajući multilateralni trgovinski i financijski sustav koji se zasniva na pravilima.
14. Brinu nas prepreke s kojima se suočavaju zemlje u razvoju u mobilizaciji resursa potrebnih za financiranje njihova održivog razvitka. Stoga ćemo učiniti sve napore da osiguramo uspjeh Međunarodnoga i međuvladinoga skupa na visokoj razini o pitanju financiranja razvitka, koji se treba održati 2001. godine.
15. Također se obvezujemo da ćemo se pobrinuti za posebne potrebe nerazvijenih zemalja. U tom smislu pozdravljamo Treću konferenciju Ujedinjenih naroda o nerazvijenim zemljama koja će se održati u svibnju 2001, te ćemo nastojati osigurati njezin uspjeh. Pozivamo razvijene zemlje:
- o da usvoje, po mogućnosti do početka održavanja Konferencije, politiku slobodnoga pristupa bez carine i kvota praktično za sav izvoz iz nerazvijenih zemalja;
 - o da bez daljnje odgode primijene prošireni program otpisa dugovanja prezaduženih siromašnih zemalja te da se dogovore da otpišu sve službene bilateralne dugove tih zemalja u zamjenu za njihovo jasno obvezivanje na smanjenje siromaštva; te
 - o da daju velikodušniju razvojnu pomoć, osobito zemljama koje stvarno čine napore u korištenju svojih resursa za smanjenje siromaštva.
16. Također smo odlučni da se sveobuhvatno i učinkovito suočimo s problemima dugova slabo razvijenih i srednje razvijenih zemalja, putem raznih nacionalnih i međunarodnih mjera namijenjenih dugoročnoj sanaciji duga.
17. Također se odlučujemo pobrinuti za posebne potrebe malih otočnih država u razvoju brzom i cjelovitom primjenom Barbadoskoga programa djelovanja⁽⁵⁾ i rezultata dvadesetdrugoga posebnoga zasjedanja Opće skupštine. Potičemo

međunarodnu zajednicu da osigura to da se u izradi indeksa siromaštva uzmu u obzir potrebe malih otočnih država u razvoju.

18. Konstatiramo posebne potrebe i probleme zemalja u razvoju koje nemaju izlaza na more, te potičemo bilateralne i multilateralne donatore da povećaju financijsku i tehničku pomoć toj skupini zemalja da zadovolje svoje posebne razvojne potrebe te da im pomognu prevladati zemljopisne nepovoljnosti poboljšanjem njihovih sustava tranzitnoga transporta.

19. Nadalje smo odlučni:

- o do godine 2015. prepoloviti broj ljudi čiji je prihod manji od jednoga dolara na dan i broj ljudi koji gladuju, te broj ljudi koji ne mogu doći do zdrave pitke vode ili si je ne mogu priuštiti.
- o do istoga datuma osigurati da djeca, dječaci i djevojčice podjednako, svugdje budu u stanju završiti cjelovito osnovno obrazovanje, te da djevojčice i dječaci imaju ravnopravan pristup svim razinama obrazovanja.
- o do istoga datuma smanjiti smrtnost novorođenčadi za tri četvrtine, kao i smrtnost djece mlađe od pet godina za dvije trećine od sadašnje stope.
- o do tada zaustaviti i preokrenuti trend širenja HIV/AIDS-a, pošasti malarije i drugih glavnih bolesti koje pogađaju čovječanstvo.
- o pružiti posebnu pomoć djeci koja su ostala siročad zbog HIV/AIDS-a.
- o do 2020. postići znatno poboljšanje života najmanje 100 milijuna stanovnika u slamovima kako je to predloženo inicijativom "Gradovi bez slamova".

20. Također smo odlučni:

- o Promicati jednakost spolova i jačati ulogu žena u vlasti kao učinkovite načine borbe protiv siromaštva, gladi i bolesti, te poticati razvoj koji je istinski održiv.
- o Razvijati i provoditi strategije koji svugdje mladim ljudima pružaju mogućnost nalaženja dostojnog i produktivnog rada.
- o Poticati farmaceutsku industriju na proizvodnju osnovnih lijekova koji će u zemljama u razvoju biti pristupačni širim slojevima i koje će sebi moći priuštiti svi oni kojima su potrebni.
- o Razvijati snažno partnerstvo s privatnim sektorom i s organizacijama civilnog društva u cilju razvoja i iskorjenjivanja siromaštva.
- o Osigurati da svima budu na raspolaganju koristi novih tehnologija, posebice informatičke i komunikacijske tehnologije, sukladno preporukama sadržanima u Ministarskoj deklaraciji ECOSOC 2000⁽⁶⁾.

IV. Zaštita našeg zajedničkog okoliša

21. Moramo učiniti sve kako bismo oslobodili cijelo čovječanstvo, prije svega našu djecu i unuke, od prijetnje življenja na planeti nepovratno degradiranom ljudskim djelatnostima na kojoj izvori više ne bi dostajali za njihove potrebe.

22. Potvrđujemo našu potporu načelima održiva rasta, uključujući ona sadržana u Agendi 21⁽⁷⁾, oko kojih je postignuta suglasnost na Konferenciji UN o okolišu i razvoju.

23. Stoga smo odlučni u svim našim ekološkim akcijama usvojiti novu etiku zaštite i brige, a kao prve korake odlučujemo:

- o Učiniti sve da se osigura stupanje na snagu Protokola iz Kyotoa, po mogućnosti do desete godišnjice Konferencije UN o okolišu i razvoju 2002. godine, te započeti s potrebnim smanjenjem emisija plinova koji proizvode efekt staklenika.
- o Pojačati naše zajedničke napore na području upravljanja, zaštite i održivog razvoja svih vrsta šuma.

- Ustrajati na punoj provedbi Konvencije o biološkoj raznolikosti⁽⁸⁾ i Konvencije o sprječavanju nastajanja pustinje u zemljama podložnima teškim sušama i/ili nastajanju pustinja, posebice u Africi⁽⁹⁾.
- Prestati s neodrživim iskorištavanjem izvora vode razvijanjem vodoprivrednih strategija na regionalnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini koje omogućuju i pravičan pristup izvorima vode i odgovarajuću opskrbu.
- Pojačati suradnju i umanjiti broj i učinke prirodnih i od čovjeka izazvanih katastrofa.
- Osigurati slobodan pristup informacijama o sekvenci ljudskog genoma.

V. Ljudska prava, demokracija i dobro upravljanje

24. Učinit ćemo sve na promicanju demokracije i jačanju vladavine prava kao i na području poštivanja svih međunarodno priznatih ljudskih prava i temeljnih sloboda, uključujući pravo na razvoj. **25.** Stoga smo odlučni:

- U potpunosti poštivati i pridržavati se Opće deklaracije o ljudskim pravima⁽¹⁰⁾.
- Težiti za punom zaštitom i promicanjem u svim našim zemljama građanskih, političkih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava za sve.
- Jačati sposobnost svih naših zemalja glede provođenja načela i prakse demokracije i poštivanja ljudskih prava, uključujući manjinska prava.
- Boriti se protiv svih oblika nasilja nad ženama i provoditi Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacija žena⁽¹¹⁾.
- Poduzeti mjere za osiguranje poštivanja i zaštite ljudskih prava migranata, radnika migranata i njihovih obitelji, ukloniti rastuće pojave rasizma i ksenofobije u mnogim društvima i zalagati se za veći sklad i toleranciju u svim društvima.
- Zajednički raditi na obuhvatnijim političkim procesima, omogućavajući istinsko sudjelovanje svih građana u svim našim zemljama.
- Osigurati slobodu medija da ispunjavaju svoju bitnu ulogu te pravo javnosti na pristup informacijama.

VI. Zaštita slabijih

25. Učinit ćemo sve kako bismo osigurali da se djeci i svim civilnim pučanstvima koja nerazmjerno trpe posljedice prirodnih katastrofa, genocida, oružanih sukoba i drugih humanitarnih kriza pruži svaka pomoć i zaštita kako bi što prije mogli nastaviti normalan život.

Stoga smo odlučni:

- Širiti i jačati zaštitu civila u složenim situacijama u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom.
- Jačati institucionalnu suradnju, uključujući preuzimanje dijela tereta i koordinaciju humanitarne pomoći u odnosu na zemlje koje zbrinjavaju izbjeglice, te pomoći svim izbjeglicama i prognanicima da se dobrovoljno vrate svojim kućama u dostojanstvu i sigurnosti i da se bez teškoća reintegriraju u svoja društva.
- Poticati ratifikaciju i punu provedbu Konvencije o pravima djeteta⁽¹²⁾ i njenih opsijskih protokola o sudjelovanju djece u oružanom sukobu i o prodaji djece, o dječjoj prostituciji i o dječjoj pornografiji⁽¹³⁾.

VII. Vođenje računa o posebnim potrebama Afrike

26. Podupirat ćemo učvršćenje demokracije u Africi i pomoći Afrikancima u njihovoj borbi za trajnim mirom, uklanjanjem siromaštva i održivim razvojem, te tako uvesti Afriku u glavne tokove svjetskog gospodarstva.

27. Stoga smo odlučni:

- Pružiti punu potporu političkim i institucionalnim strukturama nastupajuće demokracije u Africi.
- Poticati i održavati regionalne i subregionalne mehanizme za sprječavanje sukoba i promicanje političke stabilnosti, te osigurati pouzdani priljev sredstava za mirovne operacije na tom kontinentu.
- Poduzimati posebne mjere za nalaženje odgovora izazovima uklanjanja siromaštva i održivog razvoja u Africi, uključujući oprost dugova, bolji pristup tržištima, veću službenu pomoć u razvoju i veći priljev izravnih stranih ulaganja, kao i transfer tehnologije.
- Pomoći Africi u izgradnji njenih kapaciteta za rješavanje problema širenja HIV/AIDS-a i drugih zaraznih bolesti.

VIII. Jačanje Ujedinjenih naroda

28. Učinit ćemo sve kako bi Ujedinjeni narodi postali učinkovitijim instrumentom u rješavanju svih prioritetnih zadaća, a to su: borba za razvoj svih naroda svijeta; borba protiv siromaštva, neznanja i bolesti; borba protiv nepravde; borba protiv nasilja, terora i kriminala; te borba protiv degradiranja i uništavanja našeg zajedničkog doma.

29. Stoga smo odlučni:

- Reafirmirati Glavnu skupštinu kao glavno raspravno, političko i predstavničko tijelo Ujedinjenih naroda i omogućiti joj da djelotvorno ispunjava svoju ulogu.
- Pojačati naše napore na postizanju sveobuhvatne reforme Vijeća sigurnosti u svim njegovim aspektima.
- Dalje jačati Gospodarsko i socijalno vijeće, gradeći na njegovim novijim postignućima, kako bismo mu pomogli ispuniti ulogu kakva mu je prema Povelji namijenjena.
- Jačati Međunarodni sud pravde kako bi se osigurala pravda i vladavina zakona u međunarodnim odnosima.
- Poticati redovne konzultacije i koordinaciju među glavnim tijelima UN u obnašanju njihovih funkcija.
- Osigurati da Organizacija pravodobno i predvidivo dobiva sredstva koja su joj potrebna za obnašanje njenih dužnosti.
- Tražiti od Tajništva da optimalno koristi ta sredstva, u skladu s jasnim pravilima i postupcima odobrenima od Opće skupštine, u interesu svih država članica, usvajanjem najboljih praksa i tehnologija upravljanja i usmjeravanjem na one zadaće koje odražavaju dogovorene prioritete država članica.
- Poticati pridržavanje Konvencije o sigurnosti osoblja Ujedinjenih naroda i Ujedinjenim narodima pridruženog osoblja⁽¹⁴⁾.
- Osigurati bolju političku povezanost i bolju suradnju između Ujedinjenih naroda, njenih ispostava, institucija Bretton Woods i Svjetske trgovinske organizacije, kao i drugih multilateralnih tijela, s ciljem postizanja potpuno usklađenog pristupa problemima mira i razvoja.
- Jačati daljnju suradnju između Ujedinjenih naroda i nacionalnih parlamenata putem njihove svjetske organizacije, Interparlamentarne unije, i to u raznim područjima, uključujući mir i sigurnost, gospodarski i

društveni razvitak, međunarodno pravo, ljudska prava, demokraciju i odnose među spolovima.

- o Dati veće mogućnosti privatnom sektoru, nevladinim organizacijama i civilnom društvu, i uopće pridonosenju ostvarenja ciljeva i programa Organizacije.

30. Tražimo od Opće skupštine da redovno prati napredak postignut u provedbi odredbi ove Deklaracije i tražimo od Glavnog tajnika da izdaje periodička izvješća za razmatranje na Općoj skupštini i kao osnovu za daljnje akcije.

31. U ovom povijesnoj prigodi svečano potvrđujemo da su Ujedinjeni narodi nezamjenljiv zajednički dom cijele ljudske obitelji putem kojeg ćemo nastojati ostvariti naše opće težnje za mirom, suradnjom i razvojem. Stoga obećavamo našu nepokolebljivu potporu tim zajedničkim ciljevima i našu odlučnost da ih ostvarimo.

1) A/55/305-S/2000/809; vidi *Official records of the Security Council, Fifty-Fifth Year. Supplement for July, August and September 2000, dokument S/2000/809.*

2) A/CONF. 183/9.

3) Vidi CD/1478.

4) *Izmijenjeni i dopunjeni protokol o zabranama i ograničenjima u korištenju mina, zamki i drugih naprava (CCW/CONF. 1/16 (Part I), aneks B).*

5) *Program djelovanja za samopodrživi razvitak malih otočnih država u razvoju (Report of the Global Conference on the Sustainable Development of Small Island Developing States, Bridgetown, Barbados, 25 April-6May 1994 (publikacije Ujedinjenih naroda br. nar. E 94.1.18 i ispravci), pogl. I, rezolucija I, aneks III).*

6) E/2000/L.9.

7) *Izvješće Konferencije UN o okolišu i razvoju, Rio de Janeiro, 3-14. lipnja 1992. (izdanje UN, br. E.93.L8 s korekcijama), svezak 1: Rezolucije usvojene od Konferencije, rezolucija 1, dodatak II.*

8) Vidi *Ekološki program UN, Konvencija o biološkoj raznolikosti (Centar za ekološko pravo i institucionalno-programsku aktivnost), lipanj 1992.*

9) A/49/84/Add 2, dodatak, prilog II.

10) Rezolucija 217 A (III)

11) Rezolucija 34/180, dodatak

12) Rezolucija 44/25, dodatak

13) Rezolucija 54/263, dodaci I i II

14) Rezolucija 49/59, dodatak